

GEFAD / GUJGEF44(3): 1847-1866(2024)

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Konuşma Becerilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma *

A Study on the Evaluation of Speaking Skills of Turkish as a Foreign Language Learners

Merve SUROĞLU SOFU¹, Rabia DEMİRKOL²

¹*İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, TÖMER, e-posta:
merve.suroglusofu@nisantasi.edu.tr*

²*İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, TÖMER, e-posta: demirkol.rabia@nisantasi.edu.tr*

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article
Makalenin Geliş Tarihi: 02.04.2024 **Yayına Kabul Tarihi:** 01.10.2024

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 seviyesindeki öğrencilerin konuşma becerilerini değerlendirmektir. Araştırmanın problem cümlesi "Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 öğrencilerinin konuşma becerileri nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Çalışma grubu 10 B1 dil düzeyindeki öğrenci olarak belirlenmiştir. Çalışma kapsamında ölçek kullanım izni, etik kurul izni ve onam formları alınmıştır. Araştırmanın yöntemi karma yöntemdir. Yöntemin nicel yönü ölçeklendirme ile sağlanırken nitel yönü odak görüşmeler ile sağlanmıştır. Çalışma kapsamında konuşma becerilerini değerlendirme için Yorgancı'nın (2021) "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Bağımsız Konuşma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı" isimli ölçeği kullanılmıştır. Öğrenciler selamlama ve hitap ifadeleri kullanma, konuşmaları özetleme, mantıklı bir şekilde düşüncelerini ifade etme, akıcı konuşma, doğru sesletim, konuşma hızını ayarlama, doğru tonlama, beden dili uyumu, parazit sesleri kullanmama, nezaket kurallarına uyma gibi alanlarda "çok iyi" veya "iyi" düzeydedirler.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, konuşma becerisi, üretici dil becerileri, B1, bağımsız konuşma

***Alıntılama:** Suroğlu Sofu, M. ve Demirkol, R. (2024). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin konuşma becerilerinin değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(3), 1847-1866.

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the speaking skills of B1 learners of Turkish as a foreign language. The problem statement of the study was determined as "How are the speaking skills of B1 students learning Turkish as a foreign language?". The population of the study was 10 B1 level students in Nişantaşı University. Within the scope of study, scale use permission, ethics committee permission and consent forms were obtained. The method of the study is mixed method. While the quantitative aspect of the method was provided by scaling, the qualitative aspect was provided by focus interviews. Yorgancı's (2021) "B1 Level Independent Speaking Skill Rubric for Turkish as a Foreign Language Learners" was used to evaluate speaking skills. Students are at "very good" or "good" level in using greetings and addressing expressions, summarizing conversations, expressing their thoughts logically, speaking fluently, correct pronunciation, adjusting speaking speed, correct intonation, etc.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, speaking skill, productive language skills, B1, independent speaking.*

GİRİŞ

Bir yabancı dilin öğrenilmesinde temel hedef, iletişim kurma becerisini geliştirmektir. Bu kapsamda, dil öğrenme sürecinde en ön plana çıkan beceri konuşma becerisidir, çünkü bu beceri, iletişim kurma isteğinin temelini oluşturur (Göçer, 2015). Tüm (2014) tarafından ifade edildiği üzere de yabancı dil eğitiminde dil becerilerinin hepsinde yeterlilik hedeflenmesine rağmen, özellikle iletişim odaklı olarak öne çıkan beceri konuşma becerisidir. Yabancı dilde konuşma becerisinin geliştirilmesinde, bilişsel süreçlerin önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Konuşma becerisini etkileyen en temel unsurlardan biri olarak, bilişsel süreçlerin bu süreçte belirleyici olduğu değerlendirilmektedir (Keser, 2018).

Konuşma becerisi, üretici dil becerilerine dâhil olup yabancı dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Doğan'a (2009) göre, yabancı dil öğretiminin başlangıcında, dört temel beceriden en çok vurgulanması gereken beceri konuşma becerisidir. Konuşma çeşitli bağlamlarda sözlü ve sözsüz sembollerin kullanılması yoluyla anlam oluşturma ve paylaşma süreci olarak tanımlanmaktadır (Chaney, 1998'ten akt. Kayı, 2006). Temizyürek, Erdem ve Temizkan (2007, 247) ise konuşmayı "zihnin, söz kalıbına döktüğü ve şekillendirdiği düşüncelerin, duyguların seslendirilmesi" şeklinde tarif etmiştir. Birçok öğrenci konuşurken kendilerini ifade etmekte zorlanmaktadır.

Düşüncelerini etkili bir şekilde ifade etmek için yabancı dili kullanmakta genellikle sorunlarla karşılaşmaktadır. Psikolojik engellerle karşılaştıkları ya da uygun kelime ve ifadeleri bulamadıkları için konuşmayı bırakmaktadırlar (Leong ve Ahmadi, 2017).

İkinci veya yabancı bir dili düzgün bir şekilde konuşmak, bu beceriyi edinirken devreye giren iç içe geçmiş faktörler göz önüne alındığında zorlu bir görev olarak adlandırılmaktadır (Richards ve Renandya, 2002; Shumin, 2002; Romaña Correa, 2015). Dil kullanıcılarının bireysel farklılıkları, öğrenme motivasyonu, sınıf ortamı, kullanılan yöntem ve teknikler bu faktörler arasındadır. El Majidi, de Graaff ve Janssen (2021) birçok öğrencinin ikinci dil konuşma becerilerinde eksiklikler bulunduğunu ve bu eksikliklerin etkilerinin, sözlü iletişim becerilerinin önemini vurgulayan küreselleşmiş bir dünyada akademik ve kariyer fırsatlarına zarar verdiğini ifade etmiştir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin, Türkçenin konuşma becerisine özel bir vurgu yapmaları büyük önem taşır. Bu bağlamda, öğrencilerin ilgili, dikkatli ve sosyal olmaları, konuşma becerisinin diğer alanlara kıyasla daha büyük bir öneme sahip olduğunu fark etmeleri gerekmektedir (Emiroğlu, 2013). Köksal ve Pestil (2014) konuşma becerisinin özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır: ses tonu ve tonlama, vurgu ve ritim, telaffuz ve ahenk, üslup, akıcılık, anlaşılabilirlik, söz dizimi, doğruluk, kelime zenginliği, konu ve cümle vurgusu, bütünlük ve uygunluk. Dil kullanıcısının ses tonu ve doğru tonlamaları duyguların daha iyi iletilmesini sağlarken vurgu ve ritim de anlamın doğru olarak aktarılmasını sağlar. Etkili bir iletişim için üslup, akıcı konuşma ve doğru dil bilgisi kullanımı da esastır. Sadece sözel bilgilerin öğretilmesinin ötesinde, sözel niteliği olmayan davranışların da öğrencilere aktarılması, konuşma becerisini kazandırmada önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir (Dağdelen, 2015). Hem sözel hem de sözel olmayan unsurların aktarılması hususunda ise doğal bir dil ortamı sağlanması bilhassa büyük önem taşımaktadır. Littlewood'a göre (1984) yabancı dilin sunulduğu yapay sınıf ortamı, öğrencilerin kendilerini güçsüz hissetmelerine yol açmaktadır, çünkü dilin doğal öğrenim süreçleri taklit edilemediği için motivasyonlarını kaybetmelerine neden olmaktadır. Bu sebeple Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen

öğrencilerin mevcut konuşma becerilerine dair bir araştırma yapmak ve buna uygun öneriler sunmaktır. Araştırma soruları şu şekildedir:

1. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 dil seviyesindeki öğrencilerin selam ve hitap ifadeleri kullanma, tutarlılık ve bütünlük içerisinde konuşma, duygu ve düşünceleri ile olay ve bilgileri mantıksal bir düzende verebilme, konuşmayı özetleyebilme ve uygun ifadelerle bitirme (konuşma düzeni) durumları hangi düzeydedir?
2. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 dil seviyesindeki öğrencilerin akıcı konuşma, konuşma hızını dinleyiciye göre belirleyebilme, uygun tonlamayı yapabilme, beden dilini de konuşmaya dahil etme, parazit sesler kullanmama ve konuşma sırasında nezaket kurallarını uygulama durumları hangi düzeydedir?
3. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 dil seviyesindeki öğrencilerin kelime çeşitliliği zenginliği, gereksiz kelime kullanmama, anlamlı konuşma, doğru dil bilgisi kullanımı, konu dışına çıkmama ve konuşmasında kalıp ifade, deyim ve atasözlerine yer verme durumları hangi düzeydedir?
4. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 dil seviyesindeki öğrencilerin duruşuyla özgüvenini hissettirme, göz teması kurma, konuşurken ses titremesi yaşamama ve heyecanlanmama durumları hangi düzeydedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 öğrencilerinin konuşma becerilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın problem cümlesi “*Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 seviyesindeki öğrencilerin konuşma becerileri hangi düzeydedir?*” şeklinde belirlenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 10 B1 dil düzeyindeki öğrenciden oluşturulmuştur. Çalışma grubundaki bu öğrenciler, 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde İstanbul Nişantaşı Üniversitesi'nde B1 dil seviyesinde eğitim alan öğrencilerden seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde Türkçe öğrenen B1 seviyesindeki 30 öğrenci içerisinde yansız atama yapılarak bir grup oluşturulmuştur. Araştırma bu öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. İstanbul'un çalışma konumu olarak seçilmesinin sebepleri ise şunlardır: İstanbul birçok kültürü temsil eden bir yerleşim yeridir. Çeşitlilik bakımından avantaj sunmaktadır. Araştırmacılar İstanbul'da bir süredir yabancı öğrencilere Türkçe öğretmektedir. Farklı yeterlik düzeyindeki pek çok yabancı öğrenciye Türkçe öğretme deneyimleri sayesinde farklı kültürel ortamlardan gelen öğrencilere hitap edilebilmesi açısından çalışma grubu seçilmiştir. Katılımcılara dair veriler aşağıdaki gibidir.

Dil Kullanıcılarının Cinsiyetine Dair Bilgiler

Araştırmaya 10 B1 dil düzeyinde öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 5'i erkek, 5'i kadındır. Bunun oransal karşılığı ise kadınlar %50, erkekler %50 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 1. Dil Kullanıcılarının Cinsiyetine Dair Elde Edilen Bulgular

Cinsiyet	n
Kadın	5
Erkek	5

Dil Kullanıcılarının Yaş Aralığına Dair Bilgiler

Araştırmaya katılan 10 öğrencinin 6'sı 17-25; 3 tanesi 26-35 ve 1 tanesi ise 35 yaş ve üstü olduğunu ifade etmiştir. Bunun oransal karşılığı 17-25 yaş aralığı için %60; 26-35 yaş aralığı için %30 ve 35 yaş üstü %10 olarak saptanmıştır.

Tablo 2. Dil Kullanıcılarının Yaş Aralığına Dair Elde Edilen Bulgular

Yaş Aralığı	n
17-25	6
26-35	3
35+	1

Dil Kullanıcılarının Uyuşuna Dair Bilgiler

Araştırmaya katılan 10 öğrencinin 5'i İranlı, 1'i Rus, 2'si Kazak, 1'i Mısırlı, 1'i Suriyelidir.

Tablo 3. Dil Kullanıcılarının Uyuşuna Dair Elde Edilen Bulgular

Uyruk	n
İran	5
Rusya	1
Mısır	1
Kazakistan	2
Suriye	1

Veri Toplama Araçları

Bu çalışma kapsamında, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 öğrencilerinin konuşma becerilerini tespit etmek amacıyla ölçek kullanılmıştır. Ölçek olarak Yorgancı (2021) tarafından geliştirilen “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Bağımsız Konuşma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı” seçilmiş ve uygulanmıştır. Ölçekte 1=Zayıf, 2=Yetersiz, 3=Orta, 4=İyi ve 5=Çok İyi değerlendirmesini temsil etmektedir. Bu kapsamda üç farklı alan uzmanı tarafından 30 katılımcının sınavları ayrı ayrı değerlendirilmiş olup elde edilen veriler için değerlendiriciler arası tutarlılık katsayısı 0,982 hesaplanmıştır. Elde edilen tutarlılık katsayısı ilgili DPA'nın kapsam geçerliliğine delil olarak kabul edilmiştir (Yorgancı, 2021). Uygulama öncesinde ölçek kullanım izni alınmıştır. Araştırmanın nitel yönüne dair veriler ise odak grup görüşmeleri ile elde edilmiştir. Odak grup görüşmeleri kapsamında öğrencilere “Konuşma becerilerinizi geliştirmek adına hangi tür aktiviteler veya yöntemler sizin için daha etkili olmuştur?” ve “Yabancı dil Türkçede kendinizi ifade ederken hangi konularda daha rahat

hissediyorsunuz? Hangi konularda daha fazla pratik yapma ihtiyacınız olduğunu düşünöyorsunuz?" şeklinde iki soru yöneltilmiştir. Bu sorular araştırmacılar tarafından oluşturulmuş ve üç alan uzmanı tarafından onaylanmıştır. Alan uzmanlarının ikisi Marmara Üniversitesi'nden, biri ise Atatürk Üniversitesi'ndendir.

Etik Kurul ve İzinler

Çalışmanın başlamadan önce etik kurul izni, ölçek kullanım izni ve onam formları alınmıştır. Bu izinler, araştırmanın güvenilirliğini ve katılımcı haklarını koruma amacını taşımaktadır.

Araştırma Yöntemi

Araştırmada açıklayıcı karma desen uygulanmıştır. Bir araştırmacının özgün bir çalışma veya ardışık çalışmalar sırasında, nitel ve nicel yöntemleri, yaklaşımları ve kavramları birleştirerek entegre etme sürecine "karma yöntem araştırmaları" denir. Bu araştırma yaklaşımı, araştırmacının nitel ve nicel veri toplama ile analiz yöntemlerini entegre ederek, daha kapsamlı ve derinlemesine bir anlayış sağlamayı hedeflediği bir yöntemi temsil eder (Tashakkori ve Teddlie, 1998; Creswell, 2003; Johnson ve Onwuegbuzie, 2004). Açıklayıcı karma desende ise baskın olarak nicel veriler toplanıp analiz edildikten sonra nitel veri toplanır. Öncelik genellikle nicel verilerdedir. Nitel veri esasen nicel verileri artırmak için elde edilir (Baki ve Gökçek, 2012).

Veri Analizi

Nicel veriler için Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 öğrencilerinin konuşma becerilerine yönelik genel bir değerlendirme (zayıf=1, yetersiz=2, orta=3, iyi=4, çok iyi=5) yapılmıştır. Öğrencilerin konuşma becerilerini ölçmeye yönelik bu puanlar puanlayıcı hatasını en aza indirmek için iki araştırmacı tarafından verilmiştir. Puanlayıcılar-arası güvenilirlik ise birden fazla puanlayıcının verdiği puanlar arasındaki uyumun belirlenmesiyle hesaplanmaktadır. İki ya da daha fazla puanlayıcı (değerlendirici) arasındaki uyum veya tutarlılığın derecesi olarak tanımlanmaktadır (Cohen ve diğerleri, 1996). İki puanlayıcı arasındaki şansa en az bağlı istatistik yöntemlerinden biri Kappa istatistiğidir. Puanlayıcılar arası Kappa istatistiği uyum gücü 0.88 olarak tespit

edilmiştir. Bu bağlamda, 0.88'lik bir Kappa değeri değerlendiriciler veya gözlemciler arasında neredeyse mükemmel bir uyum olduğunu gösterir. Bu, değerlendiricilerin kararlarının büyük ölçüde tutarlı ve güvenilir olduğunu, rastgelelikten oldukça uzak olduklarını belirtir.

Bulgular bölümünde veriler ifade edilirken % ile ifade edilmiştir. Bu oran, verilerin karşılaştırma kolaylığı ve anlaşılabilirlik açısından tercih edilmiştir. Çalışma grubunda 10 öğrenci olduğundan, yüzdelik ifadelerle ulaşmak anlaşılabilir olarak görülmüştür. Her öğrenci için tabloda kodlama yapılmıştır. Nitel veriler ise ses kaydı ile elde edilmiş ve ardından yazı deşifresi yapılarak betimsel analiz yoluyla detaylı bir şekilde incelenmiştir. Betimsel analizde elde edilen verilerin özgün şekline mümkün olduğunca bağlı kalınarak ve gerektiğinde katılımcıları ifadelerinden doğrudan alıntı yapılarak değerlendirme yapılır. (Karataş, 2015).

BULGULAR

Birinci Araştırma Sorusu ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Konuşma düzeni üst başlığında selam ve hitap ifadeleri kullanma, tutarlılık ve bütünlük içerisinde konuşma, duygu ve düşünceleri ile olay ve bilgileri mantıksal bir düzende verebilme, konuşmayı özetleyebilme ve uygun ifadelerle bitirme ile ilgili ölçek maddeleri yer almaktadır.

Tablo 4. Birinci Araştırma Sorusu ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Ölçek Maddesi	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10
Selam ve hitap ifadeleri kullanma	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5
Tutarlılık ve bütünlük	4	5	5	3	5	4	4	4	4	4
Mantıksal konuşma	4	4	5	3	5	4	4	4	4	5
Özetleme	5	5	5	3	5	5	4	4	5	5
Uygun ifadelerle bitirme	4	5	5	3	5	5	4	4	4	5

Selam ve hitap ifadeleri kullanma ile ilgili olarak B1 öğrencilerinin %70'i "çok iyi" düzeye olup %30'u "iyi" düzeydedir. Tutarlılık ve bütünlük konusunda öğrencilerin %30'u "çok iyi", %60'ı "iyi" düzeyde ve %10'u "orta" düzeydedir. Düşüncelerini mantık çerçevesinde ileri sürmede ise öğrencilerin %30'u "çok iyi" düzeyde, %60'ı "iyi" düzeyde ve %10'u "orta" düzeydedir. Konuşmalarını özetleme konusunda öğrencilerin

%70'i "çok iyi" düzeydeyken %20'si "iyi" düzeyde ve %10'u "orta" düzeydedir. Konuşma düzeni ile ilgili son madde olan konuşmasını uygun ifadelerle bitirme konusunda ise öğrencilerin %50'si "çok iyi" düzeydeyken %40'ı "iyi düzeyde" ve %10'u "orta" düzeydedir.

İkinci Araştırma Sorusu ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Konuşmanın dış yapısı üst başlığında akıcı konuşma, konuşma hızını dinleyiciye göre belirleyebilme, uygun tonlamayı yapabilme, beden dilini de konuşmaya dahil etme, parazit sesler kullanmama ve konuşma sırasında nezaket kurallarını uygulama ile ilgili ölçek maddeleri yer almaktadır.

Tablo 5. İkinci Araştırma Sorusu ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Ölçek Maddesi	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10
Akıcı konuşma	3	5	5	3	4	5	4	3	3	4
Doğru sesletim	3	5	5	3	5	4	4	4	4	5
Konuşma hızını ayarlama	3	5	5	3	5	4	5	4	4	4
Doğru tonlama	3	5	5	2	5	5	5	4	4	3
Beden dili uyumu	4	5	5	3	5	5	5	4	4	4
Gereksiz sesler kullanmama	2	5	5	3	5	5	4	3	4	5
Nezaket kurallarına uyma	4	5	5	4	4	5	5	4	5	5

Akıcı konuşma ile ilgili olarak B1 öğrencilerinin %30'u "çok iyi" düzeye olup %30'u "iyi" düzeyde ve %40'ı "orta" düzeydedir. Doğru sesletim konusunda öğrencilerin %40'ı "çok iyi", %40'ı "iyi" düzeyde ve %20'u "orta" düzeydedir. Konuşma hızını ayarlama konusunda ise öğrencilerin %40'ı "çok iyi" düzeyde, %40'ı "iyi" düzeyde ve %20'si "orta" düzeydedir. Doğru tonlama konusunda öğrencilerin %50'si "çok iyi" düzeydeyken %20'si "iyi" düzeyde, %20'si "orta" düzeyde ve %10'u yetersiz düzeydedir. Konuşmanın içeriği ile beden dili uyumu konusunda öğrencilerin %50'si "çok iyi" düzeydeyken %40'ı "iyi" düzeyde ve %10'u "orta" düzeydedir. "Imı, eeee" gibi parazit ses denilen gereksiz sesleri kullanmama hususunda öğrencilerin %50'si "çok iyi" düzeydeyken %20'si "iyi" düzeyde, %20'si "orta" düzeyde ve %10'u yetersiz düzeydedir. Konuşmanın dış yapısı ile ilgili son madde olan nezaket kurallarına uyma konusunda öğrencilerin %60'ı "çok iyi" düzeydeyken %40'ı "iyi" düzeydedir.

Üçüncü Araştırma Sorusu ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Konuşmanın iç yapısı üst başlığında kelime çeşitliliği zenginliği, gereksiz kelime kullanmama, anlamlı konuşma, doğru dil bilgisi kullanımı, konu dışına çıkmama ve konuşmasında kalıp ifade, deyim ve atasözlerine yer verme ile ilgili ölçek maddeleri yer almaktadır.

Tablo 6. Üçüncü Araştırma Sorusu ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Ölçek Maddesi	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10
Kelime çeşitliliği	3	5	5	3	5	5	4	4	3	5
Gereksiz kelime kullanmama	3	5	5	3	5	5	4	3	4	5
Doğru anlam ilişkisi	4	5	5	3	5	5	5	4	4	5
Anlamlı cümleler kurma	4	5	5	3	5	5	4	4	4	5
Doğru dil bilgisi kurallarını kullanma	4	4	5	3	5	5	5	4	3	5
Konuyla ilgili olma	4	5	5	3	5	5	5	5	4	5
Deyim ve atasözlerine yer verme	3	4	5	3	4	4	4	4	3	4

Konuşmasında kelime çeşitliliğine yer verme ile ilgili olarak B1 öğrencilerinin %50'si "çok iyi" düzeyde olup %20'si "iyi" düzeyde ve %30'u "orta" düzeydedir. Konuşurken gereksiz kelime kullanmama konusunda öğrencilerin %50'si "çok iyi", %20'si "iyi" düzeyde ve %30'u "orta" düzeydedir. Konuşmasında doğru anlam ilişkisi kurmada ise öğrencilerin %60'ı "çok iyi" düzeyde, %30'u "iyi" düzeyde ve %10'u "orta" düzeydedir. Anlamlı cümleler kurma konusunda öğrencilerin %50'si "çok iyi" düzeydeyken %40'ı "iyi" düzeyde, %10'u "orta" düzeydedir. Doğru dil bilgisi kurallarını kullanma konusunda öğrencilerin %50'si "çok iyi" düzeydeyken %30'u "iyi" düzeyde ve %20'si "orta" düzeydedir. Konuşurken konu dışına çıkmama, konuyla ilgili konuşma hususunda öğrencilerin %70'i "çok iyi" düzeydeyken %20'si "iyi" düzeyde, %10'u "orta" düzeydedir. Konuşmanın iç yapısı ile ilgili son madde olan konuşurken deyim ve atasözlerine yer verme konusunda öğrencilerin %10'u "çok iyi" düzeydeyken %60'ı "iyi" düzeyde ve %30'u "orta" düzeydedir.

Dördüncü Araştırma Sorusu ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Konuşanın durumu üst başlığında duruşuyla özgüvenini hissettirme, göz teması kurma, konuşurken ses titremesi yaşamama ve heyecanlanmama ile ilgili ölçek maddeleri yer almaktadır.

Tablo 7. Dördüncü Araştırma Sorusu ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Ölçek Maddesi	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10
Özgüvenli duruş	3	5	5	4	5	5	5	5	5	5
Göz teması kurma	3	5	5	4	5	5	5	5	5	5
Ses kontrolü sağlama	3	5	5	3	5	5	5	5	5	4
Heyecanlanmama	3	5	5	3	5	5	5	4	4	4

Konuşma sırasında kendine güvenen bir duruş sergileme ile ilgili olarak B1 öğrencilerinin %80'i "çok iyi" düzeye olup %10'u "iyi" düzeyde ve %10'ı "orta" düzeydedir. Konuşurken göz teması kurma konusunda öğrencilerin %80'i "çok iyi", %10'u "iyi" düzeyde ve %10'u "orta düzeydedir. Konuşma sırasında ses kontrolünü sağlamada ise öğrencilerin %70'i "çok iyi" düzeyde, %10'u "iyi" düzeyde ve %20'si "orta" düzeydedir. Konuşurken heyecanlanmama konusunda öğrencilerin %50'si "çok iyi" düzeydeyken %30'u "iyi" düzeyde, %20'si "orta" düzeydedir.

Odak Grup Görüşmeleri ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Yorgancı'nın (2021) "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Bağımsız Konuşma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı" ölçeğinin yanı sıra çalışmanın nitel boyutu için odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Görüşme kapsamında sorulan "Konuşma becerilerinizi geliştirmek adına hangi tür aktiviteler veya yöntemler sizin için daha etkili olmuştur?" sorusuna Ö2 "Film izlemek çok faydalı oluyor bana, Türkler nasıl konuşuyor onu görebiliyorum. Ama Muhteşem Yüzyıl'da galiba bazı eski kelimeler varmış, onu yerine Kiralık Aşk izledim güzeldi Türkçe öğrendim." derken Ö10 "Türkçe şarkı dinledim tabii derslerimi de dinledim." ifadelerini kullanmıştır. Ö4 "Türkçe zor değil ama pratik yapmak gerekiyor, benim Türk arkadaşlarım var öyle öğrendim." derken Ö6 "Bir sürü Arapça kelime var Türkçe çok zor değil çalışmak yetiyor" şeklinde cevap vermiştir.

“Yabancı dil Türkçede kendinizi ifade ederken hangi konularda daha rahat hissediyorsunuz? Hangi konularda daha fazla pratik yapma ihtiyacınız olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna Ö1 “Türkçe konuşurken günlük sohbetler ve basit konularda rahat hissediyorum. Aile, arkadaşlar, hobiler ve seyahat gibi konularda rahatça konuşabiliyorum.”, Ö4 “İyi konuşuyorum ama resmi konuşmalar ve karmaşık konularda daha fazla pratik yapmam gerekiyor. Siyaset, ekonomik veya bilimsel konularda kendimi ifade edemiyorum fazla kelime bilmiyorum.”, Ö10 “Ben aslında iyi konuşuyorum ama Türkçe atasözleri ve deyimleri anlayamıyorum. Mecaz anlayamıyorum. Bu konuda daha fazla çalışmam gerekiyor.”, Ö5 “Argo ve deyimsele ifadeleri de tam olarak anlayamıyorum.”, Ö9 “Sosyal medyam var ama bazen Türk şakalarını tam olarak anlayamıyorum. Bu nedenle, bazı esprileri kaçırabiliyorum veya yanlış yorumlayabiliyorum.”, Ö2 “Türkçe konuşurken telaffuzum da her zaman harika olmuyor. Bazı sesleri doğru telaffuz yapamıyorum.” şeklinde cevap vermiştir.

Katılımcılar, günlük sohbetlerde rahat olsalar da resmi ve karmaşık konularda daha fazla pratik yapmaya ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca, atasözleri, deyimler, argo, deyimsele ifadeler, mizah ve telaffuz gibi alanlarda çeşitli zorluklar yaşamaktadır. Katılımcılar farklı öğrenme yöntemleri kullanmakta ve bu yöntemler dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 öğrencilerinin konuşma becerilerini değerlendirilmiştir. Değerlendirme kapsamında ölçek olarak Yorgancı'nın (2021) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Bağımsız Konuşma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı” isimli ölçeği kullanılmıştır. B1 öğrencilerinin büyük çoğunluğu (%70) selamlama ve hitap ifadelerini ustaca kullanırken, %30'luk bir kısım da bu konuda "iyi" bir seviyededir. Bu, dil öğreniminin başlangıç aşamasında önemli bir başarı göstergesidir. Öğrencilerin %30'u "çok iyi", %60'ı "iyi" ve %10'u "orta" düzeyde tutarlı ve bütünlük içeren konuşmalar yapabilmektedir. Bu alanda dilbilgisi kurallarına ve kelime dağarcığına hakimiyet geliştirmeye ihtiyaç duyulmaktadır. B1

seviyesindeki öğrencilerin %30'u "çok iyi", %60'ı "iyi" ve %10'u "orta" düzeyde mantıksal bir çerçevede düşüncelerini ifade edebilmektedir. Bu beceri, akademik ve iş dünyasında başarı için oldukça önemlidir. Öğrencilerin %70'i "çok iyi", %20'si "iyi" ve %10'u "orta" düzeyde konuşmaları özetleyebilmektedir. Bu, dinleme becerilerinin ve metnin ana fikrini kavrama yeteneğinin gelişmiş olduğunu göstermektedir. Konuşma düzeni ve uygun ifadelerle bitirme becerisinde de öğrencilerin %50'si "çok iyi", %40'ı "iyi" ve %10'u "orta" düzeydedir. Bu, dilbilgisi kurallarına hakimiyet ve iletişim becerilerini kullanarak konuşmaları etkili bir şekilde sonlandırabildiklerini göstermektedir. B1 seviyesindeki öğrenciler, selamlama ve hitap ifadelerini kullanma, konuşmaları özetleme ve mantıklı bir şekilde düşüncelerini ifade etme gibi alanlarda oldukça başarılıdır. Tutarlılık ve bütünlük, konuşma düzeni ve uygun ifadelerle bitirme gibi alanlarda ise bazı öğrencilerin daha fazla pratik yapması gerekmektedir.

B1 öğrencilerinin %80'i "çok iyi", %10'u "iyi" ve %10'u "orta" düzeyde kendine güvenen bir duruş sergilemektedir. Kendine güven, dinleyicinin ilgisini çekmek ve mesajın etkisini artırmak için önemlidir. Göz teması kurma konusunda da öğrencilerin %80'i "çok iyi", %10'u "iyi" ve %10'u "orta" düzeydedir. Göz teması, dinleyiciyle bağlantı kurmak ve iletişimi güçlendirmek için önemlidir. Ses kontrolünü sağlamada öğrencilerin %70'i "çok iyi", %10'u "iyi" ve %20'si "orta" düzeydedir. Ses tonunu ve ses seviyesini kontrol etmek, mesajın net ve anlaşılır olmasını sağlar. Heyecanlanmama konusunda da öğrencilerin %50'si "çok iyi", %30'u "iyi" ve %20'si "orta" düzeydedir. Heyecanı kontrol etmek, akıcı ve tutarlı bir şekilde konuşmak için önemlidir. B1 seviyesindeki öğrenciler, kendine güvenen bir duruş sergileme, göz teması kurma ve ses kontrolünü sağlama gibi alanlarda oldukça başarılıdır. Heyecanlanmama konusunda ise bazı öğrencilerin daha fazla pratik yapması gerekmektedir.

Türkçe öğretimi alanında, ölçme ve değerlendirme yeterince anlaşılmadığında, ölçüm sonuçları ile kriterler birbirine karıştırılabilmekte ve bu durum, yanlış veya eksik kararların alınmasına, ayrıca zayıf temellere dayanılmasına neden olabilmektedir (Baykul, 2000; Özçelik, 2011; Tekin, 2009; Turgut, 1997). Eğitim sürecinde öğrencilerin yazma ve konuşma becerilerini geliştirmek amacıyla, hatalara dikkat çekilerek dilin

doğru kullanımını pekiştirmek için geribildirim sağlanmakta ve eksik kalan bilgiler giderilmektedir (Altun, 2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerilerinin hangi düzeyde kazanıldığına tespit edilmesi çok önemlidir. Eğitimde ölçme ve değerlendirme literatürüne bakıldığında konuşma becerisine dayalı olarak yapılan sınavların, sözlü sınavlar olarak isimlendirildiği görülmektedir (Boylu, 2019). Boylu da (2019) zorunlu olmadıkça sınavı tek kişi değil iki kişi (öğretmen) yapması gerektiğini belirtmiştir. Çünkü tek bir öğretmenin yapacağı puanlamanın geçerlik ve güvenilirliği her zaman tartışmaya açıktır. Yabancılar Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin doğru ölçülmesi ve bu ölçmenin öğretmenlere, çalışılan kurumlara, kullanılan ders kitaplarına vb. değişkenlere göre farklılık göstermemesi adına dereceli puanlama anahtarı kullanmak çok önemlidir (Boylu, 2019). Özdemir (2023) de çalışmasında, yabancılar Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme alanında yetkin uzmanların yetiştirilmesine ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. Durmuş (2013) ise Türkçe yeterlik ve seviye belirleme sınavlarında eksiklikler bulunduğunu ve bu eksiklikler nedeniyle yeni ölçme ve değerlendirme araçlarının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ölçme ve değerlendirme bir bütün olarak düşünüldüğünde hem ölçme aracı hem ölçme işlemi hem de ölçmeyi yapan kişilerin önemi kadar ölçme sırasında kullanılacak ölçütler de büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda Hughes (1989), sözlü iletişim becerisini ölçme ölçütleri olarak vurgu/ sesletim, dilbilgisi, sözcük bilgisi, akıcılık, anlama/kavramayı göstermektedir (akt. Yavuz Kırık, 2008). Doğan (2016) ise geliştirdiği bir sözlü anlatım ölçeğindeki ölçütleri “Beden dili, Göz iletişimi, Etkili konuşma, Zamanı etkili kullanma, Kaygı/heyecan ve ses kontrolü” olarak vermiştir. Bu kapsamda bakıldığında bu araştırma için de kullanılan dereceli puanlama anahtarının belirlenen özellikleri içerdiği görülmektedir.

Öneriler:

- Dilbilgisi kurallarına ve kelime dağarcığına hakimiyeti geliştirmek için dilbilgisi alıştırmaları ve kelime öğrenme aktiviteleri yapılabilir.
- Mantıksal düşünme ve ifade becerilerini geliştirmek için fikir haritalama, sunum hazırlama ve tartışma gibi etkinlikler kullanılabilir.

- Dinleme becerilerini geliştirmek için podcast dinleme, film ve dizi izleme gibi aktiviteler yapılabilir.
- Konuşma düzeni ve uygun ifadelerle bitirme becerilerini geliştirmek için model metinler incelenebilir ve kronometre ile pratik yapılabilir.
- Kelime hazinesini geliştirmek için kelime kartları, sözlükler ve tezat zıtlık çalışmaları kullanılabilir.
- Dilbilgisi kurallarını pekiştirmek için alıştırmalar ve dilbilgisi kitapları kullanılabilir.
- Deyim ve atasözleri öğrenmek için atasözleri ve deyimler sözlükleri ve atasözleri ile ilgili hikâye ve metinler kullanılabilir.
- Akıcılığı geliştirmek için doğaçlama konuşma, hikâye anlatma ve diyalog pratiği gibi aktiviteler yapılabilir.
- Doğru tonlama ve parazit sesleri kullanmama becerilerini geliştirmek için ses kayıtlarını dinlemek ve değerlendirmek faydalı olacaktır.
- Nezaket kurallarına uyma konusunda farkındalık geliştirmek için farklı kültürlerde kullanılan selamlama ve hitap ifadeleri araştırılabilir.
- Kendine güveni geliştirmek için ayna karşısında pratik yapmak, rol yapma oyunları oynamak ve sunumlar yapmak faydalı olacaktır.
- Heyecanı kontrol etmek için nefes egzersizleri yapmak, meditasyon yapmak ve rahatlama tekniklerini uygulamak faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Altun, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde geribildirim. (Ed. E. Özkan), *Yabancılara Türkçe öğretimi* içinde (s. 421-429). Eğitim.
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*. ÖSYM Yayınları.
- Boylu, E. (2019) *Yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme değerlendirme uygulamaları ve standart oluşturma*. Yayımlanmamış doktora tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale
- Cohen. J. R., Swerdlik M. E., & Phillips, S. M. (1996). *Psychological testing and assessment*. (3th Ed.). Mayfield.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, Sage
- Dağdelen, D. (2015) *Yabancılara Türkçe Öğretimi Programının Öğretmen ve Öğrenci Görülerine Göre Değerlendirilmesi*, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Lisans Üstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs.
- Doğan, N. (2016). *Sözlü yoklamalar*. (H. Atılğan Ed.), Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme (ss.169-188). Anı Yayıncılık.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Etkinlik Önerileri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), ss.185-204.
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretimi*. Grafiker Yayınları.
- el Majidi, A., de Graaff, R., & Janssen, D. (2021). Debate as a pedagogical tool for developing speaking skills in second language education. *Language Teaching Research*, 13621688211050619.
- Emiroğlu, S. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı (Ed: Durmuş ve A. Okur). *Konuşma Eğitimi* (ss. 277-291), Grafiker Yayınları.
- Göçer, A. (2015) Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılması, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 21- 36.
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33(7): 14-26.

- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kayi, H. (2006). Teaching speaking: Activities to promote speaking in a second language. *The internet TESL journal*, 12(11), 1-6.
- Keser, S. (2018) *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisinin Geliştirilmesinde Karşılaşılan Güçlükler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Köksal, D. ve Pestil, A. D. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler (Ed: A. Şahin). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Öğretimi* (ss. 295-316) Pegem Akademi Yayınları.
- Leong, L. M., & Ahmadi, S. M. (2017). An Analysis Of Factors Influencing Learners' English Speaking Skill. *International Journal Of Research In English Education*, 2(1), 34-41. Sid. <https://Sid.Ir/Paper/349619/En>.
- Littlewood, W. (1984). Foreign and Second Language Learning; Language Acquisition Research and its Implications for the Classroom. Cambridge.
- Özçelik, D. A. (2011). *Ölçme ve Değerlendirme*. ÖSYM Yayınları.
- Özdemir, S. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirmeye yönelik araştırmaların eğilimleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 537-559.
- Richards J.C. and W.A. Renandya (Eds.). (2002). *Methodology in language teaching: An anthology of current practices*. Cambridge University Press.
- Romaña Correa Y. (2015). Skype conference calls: A way to promote speaking skills in the teaching and learning of English. *Profile: Issues in Teachers Professional Development*, 17, 143–156.
- Shumin K. (2002). Factors to consider: Developing adult EFL students' speaking abilities. In Richards J.C., Renandya W.A. (Eds.), *Methodology in language teaching: An anthology of current practices* (pp. 201–211). Cambridge University Press.
- Tashakkori, A., & Teddlie, C. (1998). Mixed methodology: Combining qualitative and quantitative approaches. Applied Social Research Methods Series (Vol.46). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Tekin, H. (2009). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Yargı Yayınları.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2007). *Konuşma Eğitimi*. Öncü Kitap.

- Turgut, F. (1997). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, Gül Yayınevi.
- Tüm, G. (2014). Çok Uluslu Sınıflarda Yabancı Dil Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sesletim Sorunları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 29(2) 255-266.
- Yavuz-Kırık, M. (2008). *Yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin ölçme değerlendirme bağlamında tutum ve yaklaşımları* (Yayınlanmamı doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yorgancı, O. K. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde podcast (sesli yayın) kullanımının üretici dil becerilerine etkisi* [Doktora Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

SUMMARY

Introduction

There are some problems in teaching Turkish as a second or foreign language at the point of gaining speaking skills. It is of great importance for students learning Turkish as a foreign language to place a special emphasis on the speaking skill of Turkish. In this context, students should be interested, attentive and sociable, and they should realize that speaking skill has a greater importance compared to other language learning skills (Emiroğlu, 2013). K6ksal and Pestil (2014) list the characteristics of speaking skill as follows: tone and intonation, stress and rhythm, pronunciation and harmony, style, fluency, comprehensibility, syntax, accuracy, word richness, topic and sentence emphasis, completeness and appropriateness. The tone of voice and the correct intonation of the language user ensure that emotions are better conveyed, while emphasis and rhythm ensure that meaning is conveyed correctly. Style, fluency and correct grammar are also essential for effective communication. Beyond teaching only verbal information, transferring non-verbal behaviors to students is accepted as an important factor in gaining speaking skills (Dağdelen, 2015). In the transfer of both verbal and non-verbal elements, providing a natural language environment is of particular importance.

Method

This study aims to evaluate the speaking skills of B1 students who learn Turkish as a foreign language. The problem statement of the study is determined as "How are the speaking skills of B1 students who learn Turkish as a foreign language?". The population of the study was determined as Istanbul Nişantaşı University and the sample consisted of 10 B1 level students. Within the scope of this study, a scale was used to determine the speaking skills of B1 students learning Turkish as a foreign language. As a scale, the "B1 Level Independent Speaking Skill Rubric for Turkish as a Foreign Language Learners" developed by Yorgancı (2021) was selected and applied. In the scale, 1=Poor, 2=Inadequate, 3=Medium, 4=Good and 5=Very Good. Permission to use the scale was obtained before the application. Data on the qualitative aspect of the study were obtained through focus group interviews. Within the scope of the focus group interviews, the students were asked two questions: "What kind of activities or methods have been more effective for you to improve your speaking skills?" and "In which subjects do you feel more comfortable expressing yourself in Turkish as a foreign language? In which subjects do you think you need more practice?". These questions were developed by the researchers and approved by three field experts.

Findings

The vast majority of B1 learners (70%) use greetings and address expressions skillfully, while 30% are at a "good" level in this regard. This is an important indicator of success at the beginning of language learning. 30% of the students are able to make coherent and coherent speeches at a "very good" level, 60% at a "good" level and 10% at a "moderate" level. In this area there is a need to improve mastery of grammar rules and vocabulary. At B1 level, 30% of students can express their thoughts in a logical framework at a "very good" level, 60% at a "good" level and 10% at a "moderate" level. This skill is crucial for success in academic and business life. 70% of the students can summarize speeches at the "very good", 20% at the "good" and 10% at the "moderate" level.

This shows that listening skills and the ability to grasp the main idea of the text are well developed. In the ability to organize the speech and end it with appropriate expressions, 50% of the students are "very good", 40% are "good" and 10% are "average". This shows that they are able to end their speeches effectively by using their command of grammar rules and communication skills.

Results and Discussion

80% of B1 learners show a "very good", 10% "good" and 10% "moderate" level of self-confidence. Confidence is important for engaging the listener and increasing the impact of the message. In making eye contact, 80% of the students were "very good", 10% "good" and 10% "moderate". Eye contact is important to connect with the listener and strengthen communication. In voice control, 70% of the students were "very good", 10% were "good" and 20% were "moderate". Controlling the tone and volume of voice ensures that the message is clear and understandable. In terms of not getting excited, 50% of the students were "very good", 30% "good" and 20% "moderate".

ORCID

Merve SUROĞLU SOFU  ORCID 0000-0001-9101-8211.

Rabia DEMİRKOL  ORCID 0000-0003-0998-7393.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Etik Komisyonunun 07.03.2024 tarih ve 2024/03 sayılı kurul onayı ile yürütülmüştür.